

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-32

Landbouw- en Visserijraad

Nr. 396

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Ontvangen 17 mei 2010

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft een aantal fracties vragen en opmerkingen aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over en naar aanleiding van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad op 17 mei 2010 en de informele Landbouwraad op 31 mei–1 juni 2010 (21 501-32, nr. 394).

Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
J. J. Atsma

De griffier van de commissie,
M. Peen

¹ Samenstelling:

Leden: Vlies, B.J. van der (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik, J.M.G. (CDA), Atsma, J.J. (CDA), voorzitter, Poppe, R.J.L. (SP), Waalkens, H.E. (PvdA), Snijder-Hazelhoff, J.F. (VVD), Jager, H. (CDA), Ormel, H.J. (CDA), Koopmans, G.P.J. (CDA), Ham, B. van der (D66), Velzen, K. van (SP), Samsom, D.M. (PvdA), Dijken, M.J. van (PvdA), Neppéus, H. (VVD), Jansen, P.F.C. (SP), Jacobi, L. (PvdA), Cramer, E.A. (CU), Koppejan, A.J. (CDA), Graus, D.J.G. (PVV), Zijlstra, H. (VVD), Thieme, M.L. (PvdD), Dibi, T. (GL), Polderman, H.J. (SP), Elias, T.M.Ch. (VVD) en Linhard, P. (PvdA).

Plv. leden: Staaij, C.G. van der (SGP), Mastwijk, J.J. (CDA), Hoopen, J. ten (CDA), Luijben, A.P.M. (SP), Tang, P.J.G. (PvdA), Harbers, M.G.J. (VVD), Bilder, E.J. (CDA), Biskop, J.J.G.M. (CDA), Pieper, H.T.M. (CDA), Koşer Kaya, F. (D66), Leeuwen, H. van (SP), Eijsink, A.M.C. (PvdA), Albayrak, N. (PvdA), Vacature, VVD (I), Kant, A.C. (SP), Blom, L. (PvdA), Ortega-Martijn, C.A. (CU), Schermers, J.P. (CDA), Brinkman, H. (PVV), Broeke, J.H. Ten (VVD), Ouweland, E. (PvdD), Azough, N. (GL), Lempens, P.P.E. (SP), Dezentjé Hamming-Bluemink, I. (VVD) en Dam, M.H.P. Van (PvdA).

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Internationale concurrentiekracht van het Europees <i>agri-food</i> model	2
Gender-gelijkheid in plattelandsgebieden	3
Bosbescherming en klimaatverandering	3
27 ^e conferentie van de EU-betaalorganen	3
Informele Landbouwrapad 31 mei-1 juni	4
Toezeggingen:	5
– Herziening diertransportverordening	5
– Doorvoer IJslands walvisvlees	5
– Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases	5
Overige onderwerpen	7

Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 17 mei en informele Landbouwrapad 31 mei–1 juni. De leden van de CDA-fractie hebben enkele opmerkingen.

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennis genomen van de geannoteerde agenda van de informele Landbouwrapad van 31 mei–1 juni en de Landbouwrapad van 17 mei. Er wordt geen besluitvorming rondom belangrijke dossiers verwacht, maar er zijn wel veel onderwerpen die ter sprake zullen komen, met name over de toekomst van het GLB.

De VVD-fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van de agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 17 en 18 mei 2010. De VVD-fractie heeft hier nog enige vragen over.

Internationale concurrentiekracht van het Europees *agri-food* model

De leden van de CDA-fractie onderschrijven de visie op de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) waarbij de nadruk ligt op ondernemerschap, concurrentiekracht, innovatie en verduurzaming. Het nieuwe GLB dient de agrarische sector te stimuleren teneinde een krachtige concurrentiepositie te bevorderen. Kan de minister uiteenzetten hoe door andere lidstaten is gereageerd op de stelling dat de nadruk moet liggen op een vangnet bij ernstige marktverstoringen van klimatologische, fyto-sanitaire en veterinaire aard? De leden van de CDA-fractie vragen een nadere toelichting op dit punt. Wat zijn de vangnetmogelijkheden (bijvoorbeeld via verordening (EG) nr. 1857/2006) en wat zou in de toekomst tot de mogelijkheden dienen te behoren? De leden van de CDA vragen de minister uiteen te zetten op welke wijze invulling wordt gegeven aan de Europa 2020-strategie. In de aanloop naar 2020 dient meer nadruk te liggen op de waarde van de landbouwketen, op producentenorganisaties en op de verbinding tussen de landbouwsector en het mededingingsbeleid. Welk vervolg kent deze gedachtewisseling? Geldt dit ook voor de constatering dat in de vrijere markt van de toekomst ervoor gezorgd moet worden dat de Europese producenten op dezelfde grondslag produceren als in de derde landen (o.a. milieu- en dierenwelzijnseisen zogeheten NTC's en dergelijke)?

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de minister kennis heeft genomen van de voorstellen om graanoverschotten verplicht in te zetten voor biobrandstoffen, onder andere gedaan door LTO? Gaat de minister

zich inzetten voor dit soort plannen? Welke rol ziet de minister voor de EU op het terrein van voedselsoevereiniteit?

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 17 en 18 mei 2010. De leden van de VVD-fractie hebben hier nog enige vragen over. Zo zal de internationale concurrentiekracht van het Europese agri-food model besproken worden. De leden van de VVD-fractie zijn verheugd dat de concurrentiepositie binnen de agrarische sector op Europese schaal beter in kaart wordt gebracht. Het is spijtig dat de inhoud van de presentatie van het Voorzitterschap nog niet beschikbaar is. De leden van de VVD-fractie verwachten dat de minister de Kamerbreed aangenomen motie 32 123 XIV, nr. 92 van het lid Snijder-Hazelhoff c.s., waarbij onderzocht zou worden welke kosten de lidstaten doorberekenen aan hun bedrijfsleven en hoe deze kosten voor het agrocluster uitpakken, mee zal nemen in haar inbreng. Concreet zien de leden van de VVD-fractie graag hoe de kosten van derogatie, destructie en controleorganen zoals de VWA voor de Nederlandse agrarische ondernemer zich verhouden tot agrarische ondernemers in andere Europese lidstaten.

Gender-gelijkheid in plattelandsgebieden

De leden van de VVD-fractie zien in de gender-gelijkheid in plattelandsgebieden een praktijkvoorbeeld van Europese betutteling. Europa moet zich niet bezig willen houden met zaken als eigendomstitels van landbouwbedrijven en de verbetering van kinderopvang op het platteland. Lidstaten zijn prima in staat dit zelf te regelen. De VVD verzoekt de minister dan ook met klem om dergelijke onderwerpen nadrukkelijk niet mee te laten nemen bij een nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het nieuwe Europese landbouwbeleid moet in de ogen van de VVD vooral duidelijkheid scheppen voor de betrokken stakeholders, waarbij er nooit sprake mag zijn van oneerlijke concurrentie.

Graag merken de leden van de SP-fractie op dat gender-gelijkheid (bijvoorbeeld betreffende onbetaalde arbeid door plattelandsvrouwen) en goede kinderopvang ook op het Nederlandse platteland van belang is. Graag horen de leden van de SP-fractie dan ook wat meer enthousiasme voor de inzet op gender-gelijkheid en kinderopvang.

Bosbescherming en klimaatverandering

Graag worden de leden van de SP-fractie geïnformeerd over het traject dat de minister tot de standpuntbepaling in juli dit jaar voor ogen staat omtrent het Groenboek bosbescherming en klimaatverandering, mede in ogenschouw nemend het aanstaande Kamerreces en de verkiezingen.

Wat betreft de bosbescherming en klimaatverandering zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd naar de visie van de minister en daarmee de Nederlandse regering.

27^e conferentie van de EU-betalorganen

De leden van de CDA-fractie vragen zich af wat de resultaten zijn van de conferentie van betaalorganen. Kan de Kamer hierover worden geïnformeerd? De leden van de CDA-fractie vinden het initiatief van de minister om trekker te zijn van de exercitie vereenvoudiging in het GLB na 2013 goed, maar vragen zich wel af in hoeverre het op korte termijn oproepen van deze groepen in het tijdspad past met de vorming van het GLB-beleid na 2013. Op welke wijze worden de eerdere ervaringen van Denemarken en de betaalorganen meegenomen? Welk tijdspad kent de Deense

exercitie? De leden van de CDA-fractie willen graag een nadere toelichting op dit punt.

De leden van de VVD-fractie juichen het initiatief van de minister toe om met meerdere lidstaten samen te komen om het GLB na 2013 meer te vereenvoudigen met betrekking tot de EU-betiaalorganen. De VVD is overigens wel benieuwd naar het antwoord van de minister op het gegeven dat Nederland één van de tien lidstaten is, waarbij de transparantie met betrekking tot de betalingen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ver te zoeken is. Hoe verklaart de minister de kwalificatie «rood» voor Nederland, welke door de lobbygroep farmsubsidy.org is samengesteld? En hoe wenselijk en noodzakelijk is het dat er subsidiemiljonairs zijn door betalingen uit het GLB?

Informele Landbouwrapad 31 mei-1 juni

De leden van de CDA-fractie zijn zeer geïnteresseerd in het discussiedocument. Hoewel deze informele raad louter van oriënterende aard is vinden, zoals al eerder opgemerkt, langs de formele kanalen veel discussies plaats. De leden van de CDA-fractie geven nogmaals aan dat naast de lijn van de Houtskoolschets de inzet moet zijn dat boerengeld op boerenerf blijft. Deelt de minister de mening van de leden van de CDA-fractie dat het GLB-geld bij die sector terecht moet komen die invulling geeft aan het landschap. Boeren zijn de stoffeerdere, de aankledere, de dragere, de inrichtere en de beheerdere van het landschap. Het geld hoort dan ook in de eerste plaats naar hen te gaan zodat zij kunnen investere in ondernemerschap, concurrentiekracht, innovatie en verduurzaming en tegelijkertijd kunnen rekenen op een vangnet bij ernstige prijs- en/of marktverstoringen. Op deze wijze kan GLB zijn centrale rol te weten, voedselvoorziening op duurzame wijze, optimaal vervullen. De leden van de CDA-fractie vragen zich af welke aanknopingspunten de minister ziet in het adviesrapport met betrekking tot de toekomst van het GLB. Ook willen de leden van de CDA-fractie een reactie op de oproep van Lyon. Deze wil een overgangperiode en flexibiliteit om de omslag van een historisch model naar een regionaal model mogelijk te maken.

De minister zal zich bij informele Landbouwrapad laten leiden door het kabinetsstandpunt «Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020». De leden van de fractie van de PvdA willen nogmaals benadrukken dat er niet te lang gearzeld moet worden met de hervormingen van het GLB en zeker niet met het vormen van een duidelijk Nederlands standpunt hierover. De houtskoolschets van de minister is nog redelijk onduidelijk, neemt te veel tijd voor de aanpassing van het beleid en doet naar de mening van deze leden te weinig recht aan de terechte kritiek op het huidige landbouwbeleid. Er is te weinig oog voor de urgentie om een deugdelijke legitimatie onder de besteding van belasting te leggen. Mondiale veranderingen, als voedselcrises, die om een reactie vragen met betrekking tot onze handelsrelaties. Het is toch onbestaanbaar dat boeren in het Westen royaal betaald worden uit publieke middelen in tegenstelling tot hun collega's in de ontwikkelingslanden. Hier is sprake van een perverse tegenstelling.

De consequentie van deze redenering is dat we nu echt stappen moeten zetten op meerdere niveaus. Het huidige systeem is onhoudbaar geworden.

De veranderingen in het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moeten doelgerichte en eerlijke beloningen mogelijk maken voor geleverde diensten. Bovendien moeten we voorkomen dat ondersteuning die wij aan het platteland willen geven zal leiden tot een nieuwe vorm van

protectionisme. We zullen met het invullen van het nieuwe GLB terdege rekening moeten houden met de kansen voor de ontwikkelingslanden. Geen muren optrekken, niet vasthouden aan het oude systeem van prijsbescherming, maar een coherent beleid dat de ontwikkelingslanden niet nog meer gaat schaden.

Wat betreft de informele landbouwraad van 31 mei - 1 juni 2010 willen de leden van de VVD-fractie graag een toelichting van de minister. De minister heeft aangegeven dat, als inbreng voor Nederland, de Houtskoolschets leidend zal zijn. De Houtskoolschets gaat uit van een ombouw van de inkomenssteun naar een stimulering van de concurrentiekracht en innovatie. De inbreng van de Deense landbouwminister op 26 april 2010 in Kopenhagen was: «New Pillar One: The new direct support could be based on a basic premium available to all farmers on a regional level or over time in the EU as a whole. And another part could be paid to farmers for delivering public goods.» Hoe ziet de minister deze koers in relatie met de inzet van Nederland?

Daarnaast willen de leden van de VVD-fractie graag van de minister opheldering over de EU-landbouwsubsidies voor sportverenigingen op het platteland.

De publieke consultatieronde over het GLB heeft naar mening van de leden van fractie van de PvdD al veel interessante documenten opgeleverd. De leden zijn benieuwd naar de mening van de minister over de voortgang van de publieke consultatie. De leden van fractie van de PvdD hebben met veel interesse de inbreng van een brede coalitie van natuur-, milieu- en boerenbewegingen gelezen getiteld «Proposal for a new EU Common Agricultural Policy¹». Kan de minister op dit rapport een inhoudelijke reactie geven?

Toezeggingen

– Herziening diertransportverordening

Inzake de herziening van de diertransportverordening zijn de leden van de fractie van de PvdA benieuwd naar de stand van zaken en vragen we de minister om uit te spreken dat de evaluatie van de implementatie van de transportverordening geen vertraging moet oplopen.

De leden van de SP-fractie zijn blij dat de minister gaat informeren naar de follow up op haar verzoek om te komen tot een snelle herziening van de diertransportverordening. De SP fractie hecht grote waarde hieraan. De leden van de SP-fractie vragen de minister dit terug te rapporteren naar de Kamer en bovenal op haast aan te dringen. De misstanden met transport van dieren zijn nu al zo lang bekend dat wij de minister met klem willen vragen aan te dringen op snelle stappen: een wetgevings-traject dat pas eventueel in de loop van 2011 zal beginnen, is niet in balans met de ernst van de situatie. Graag een toezegging van de minister. Voorts vragen de leden van de SP fractie zich af wat de minister precies in de betreffende brief verzocht heeft en wat haar precieze inzet is betreffende maximering van transporttijden en verbetering van dierenwelzijn.

– Doorvoer IJslands walvisvlees

De leden van de SP-fractie zijn content met de toezegging van de minister om de verontwaardiging en afkeuring van de Kamer over te brengen over de doorvoer van IJslands walvisvlees en zijn benieuwd naar het verslag hiervan.

---

¹ BirdLife International European Environmental Bureau, European Forum on Nature Conservation and Pastoralism, International Federation of Organic Agriculture Movements- EU Group, WWF – World Wide Fund for Nature.
Proposal for a new EU Common Agricultural Policy, March 2010. Online:
http://www.birdlife.org/eu/pdfs/Proposal_for_a_new_common_agricultural_policy_FINAL_100302.pdf

– *Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases*

De uitwerking van een mooi initiatief, voortkomende uit de 17e vergadering, onder voorzitterschap van de minister, is van start. De leden van de CDA-fractie onderschrijven de stelling dat de landbouw een belangrijk onderdeel is van de oplossing van de voedsel- en klimaatcrises en zijn benieuwd welk vervolg deze Global research Alliance en de bijbehorende research groups kent en in hoeverre de Kamer hierbij wordt betrokken. De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de relatie met het recent door het EP aangenomen adviesrapport over de combinatie landbouw en klimaat. Het rapport stelt ondermeer dat innovatie en nieuwe technieken in Europees verband moeten worden gestimuleerd om duurzaamheid verder te bevorderen. Eén van de belangrijkste punten is dat het Europees Parlement aangeeft dat digestaat in biogasinstallaties gebruikt moet worden als kunstmestvervanger. Ook stellen zij dat beleid dient te worden gevoerd op het vlak van de klimaatadaptatie. Kan de minister aangeven wat het vervolg is?

Betreffende de Global Research Alliance moedigen de leden van de SP-fractie de inzet van de minister aan. Het is de leden echter niet ontgaan dat de minister op BNR op vrijdagochtend 7 mei een eenzijdig juichend verhaal hield waarbij een aantal punten onvoldoende naar voren komen, evenals in de brief overigens. Ten eerste vragen de leden van de SP-fractie zich af of de minister bekend is met de inzichten dat biologische landbouw kan bijdragen aan reductie van broeikasgassen. (Zie bijvoorbeeld «Organic Farming and Climate Change». International Trade Centre UNCTAD/WTO Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Geneva: ITC, 2007 Doc. No. MDS-08-152.E) De leden vragen zich dan ook af wat de minister zal doen om dit bekend te maken en om biologische landbouw te promoten bij deze gelegenheden. Ook vragen de leden zich af hoe de minister de wenselijkheid van het sluiten van ketens en regionalisering onder de aandacht zal brengen op deze gelegenheid. Voorts vragen de leden zich af hoe de minister staat tegenover het inklinken van veengebieden in Nederland en verdrogingsproblematiek. Voorts moeten de leden opmerken dat de impact van Nederland en Europa op ontbossing en (direct en indirect) verandert landgebruik in andere delen van de wereld systematisch wordt genegeerd. De leden van de SP-fractie vragen zich af of de minister bekend is met het gegeven dat de Nederlandse veestapel buitensporig veel soja uit Zuid Amerika consumeert en dat deze soja teelt voor een groot deel van de ontbossing (met bijbehorende broeikasgasmismissies en verschraling van de biodiversiteit) aldaar verantwoordelijk is. De Westerse (fout) houtconsumptie is verantwoordelijk voor een ander deel van de ontbossing. De leden van de SP-fractie vragen zich af hoe de minister deze medeverantwoordelijkheid voor ontbossing om gaat vormen tot medeverantwoordelijkheid van bestrijding van ontbossing. Ook de ontbossing en veenbranden voor palmolie voor het gebruik van Europese biobrandstof (oa middels de bijmengverplichting) vraagt om aandacht op dergelijke bijeenkomsten. Is de minister bereid internationaal de problematiek van veranderend landgebruik door biobrandstof aan te kaarten? Hoe ziet de minister deze Europese consumptie van producten van ontbossing in het kader van de inspanning om broeikasgassen terug te brengen?

Graag willen de leden van de SP-fractie nogmaals in het kader van de herziening van de CAP aandacht vragen voor de risico's van prijsvolatiliteit en de mogelijkheden van anti-speculatieve maatregelen. Bijvoorbeeld tijdens de voedselcrisis bleek speculatie mede verantwoordelijk voor extreme prijsstijgingen en honger. (zie o.a. rapport «Did speculation affect world rice prices?» van de FAO? <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/011/ak232e/ak232e00.pdf>)

Verder vragen de leden van de SP-fractie zich af hoe de minister biologische landbouw ziet in de toekomst van de GAP, mede gezien de goede

mogelijkheden betreffende klimaatadaptatie, mitigatie en biodiversiteit-behoud.

Overige onderwerpen

Stemming blauwvintonijn op Cites COP15

Tot slot zijn er signalen dat er steeds meer bedrijven in Nederland en België CO tonijn (behandeld met koolmonoxide) bevroren importeren via de havens van Zeebrugge, Antwerpen en Rotterdam. Dit terwijl de import van CO tonijn al meerdere jaren verboden is in de EU. De leden van de fractie van de VVD willen graag weten wat de visie is van de minister ten aanzien van deze kwestie? Wat wordt er gedaan om deze concurrentievervalsing in te dammen en op welke manier zal de controle aangescherpt worden?

De leden van de PvdD-fractie willen allereerst de minister een hart onder de riem steken met betrekking tot het afwijkend stemgedrag inzake de blauwvintonijn. De leden van de PvdD-fractie hebben de minister voluit gesteund bij haar beslissing om alsnog voor een vangstverbod op deze zeer bedreigde diersoort te stemmen, toen het gezamenlijke EU-standpunt niet op steun kon rekenen op de Cites-conferentie. De leden zijn erg verbaasd over de houding van de Europese Commissie, die nu Nederland op het matje wil roepen over deze handelwijze. De leden van deze fractie willen hier de minister graag steunen en haar oproepen voluit achter de beslissing te blijven staan de bescherming van de blauwvintonijn te steunen. Kan de minister aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot het ongenoegen van de Europese Commissie, en wat zij verwacht van de aangekondigde procedure? Hoe heeft het Verenigd Koninkrijk op de aankondigingen van de Europese Commissie gereageerd, en zijn er mogelijkheden om samen op te trekken in deze kwestie? De leden van de PvdD-fractie kijken er naar uit dat de afweging tussen behoud van biodiversiteit en economische en politieke gewin in de toekomst ook gemaakt gaat worden ter bevordering van de biodiversiteit, die immers hard nodig is.

Doorvoer illegaal walvisvlees

Ook willen de leden van de fractie van de PvdD de minister bedanken voor het inlichten van de Europese Commissie over de doorvoer van illegaal walvisvlees, zoals laatst in de Rotterdamse haven. De leden zijn verheugd dat de minister direct aan de slag is gegaan met het verzoek om te werken aan een sluitend handelsverbod op walvisproducten, waarbij niet alleen de invoer, maar dus ook de doorvoer strafbaar wordt gesteld. Wat kan de minister zeggen over de bereidwilligheid van andere lidstaten om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de doorvoer van walvisvlees in Europa tegen te houden? Kan de minister al aangeven wat voor soort mogelijkheden hiervoor in aanmerking komen?

Visserij

Het Spaanse voorzitterschap zal een aantal zaken tijdens de komende Raad onder de aandacht brengen. Greenpeace heeft onlangs een rapport uitgebracht over de visserijpraktijken van Spanje zelf. Zo blijkt de Spaanse vloot 90% van de tijd buiten Europa te vissen, met subsidie van de EU. Kan de minister reageren op dit rapport, en daarbij ingaan op de wenselijkheid van vissen buiten de Europese wateren voor het overgrote deel van de tijd? Kunnen die vangsten überhaupt wel worden gecontroleerd, en zo ja, op welke wijze? Hoe beoordeelt de minister de recente publicatie van de PEW Group, die stelt dat Europa de illegale visserij (met

name door Spanje en Frankrijk) subsidieert? Is de minister bereid zich hier namens Nederland krachtig tegen te verzetten?

De leden van de fractie van de PvdD vragen de minister uiteen te zetten wat tijdens de vorige landbouwraad is besproken ten aanzien van de reacties op het Groenboek Hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Ook zijn de leden van deze fractie benieuwd naar de resultaten van de informele visserijraad en zouden graag van de minister vernemen wat daar de uitkomsten van waren. Heeft de minister nu het concrete voorstel gedaan over het uitbannen van discards, zoals de Kamer via de motie Ouwehand c.s. heeft gevraagd?

Novel Foods en vlees van gekloonde dieren

De leden van fractie van de PvdD zijn verheugd over de uitkomst van de stemming van het Europees Parlement over het draft report van K. Liotard over Novel Foods. De leden zijn blij dat de Europarlementscommissie voor Milieu en Gezondheid in ruime meerderheid heeft besloten dat er vlees van (de nakomelingen van) gekloonde dieren niet welkom is in de EU. De reactie van Eurocommissaris John Dalli wekte echter de nodige verbazing. Dalli lijkt de mening van het parlement naast zich neer te willen leggen, omdat er eerst nog een publiek debat zou moeten plaatsvinden. De leden van de fractie van de PvdD vinden dit ongehoord en een schoffering van het Europees Parlement. Is de minister bereid deze reactie van Commissaris Dalli namens Nederland te veroordelen in de landbouwraad, en hierbij steun te zoeken onder de collega's van de andere lidstaten? Is zij tevens bereid de raad op te roepen de uitkomsten van de stemming onder de Europarlementscommissie voor Milieu en Gezondheid serieus te nemen, en de Commissaris op te roepen haast te maken met het gevraagde wetsvoorstel?

Ook maken de leden zich zorgen over de aanwijzingen waarover Europarlementariër Liotard zegt te beschikken dat er met de Amerikanen wordt gesproken «over strategieën hoe kloonvlees aan het grote publiek kan worden uitgelegd». De leden willen graag horen wat de minister hierover kan zeggen en krijgen graag de toezegging van de minister dat dergelijke overleggen wat haar betreft uitgesloten zijn. Het kan toch niet zo zijn dat de economische belangen van de Amerikaanse vee-industrie zwaarder wegen dan de belangen en keuzevrijheid van de Europese consument? Graag horen de leden wat de minister hiervan wist, wat haar standpunt in deze kwestie is en of zij bereid is de gang van zaken te veroordelen bij de aankomende landbouwraad en hiervoor steun te zoeken bij de ministers van de andere lidstaten.

Ten slotte hebben de leden van de fractie van de PvdD met instemming kennis genomen van de amendementen die op dit rapport zijn ingediend, specifiek het amendement dat dierproeven bij de toelating van novel foods wil verbieden en het amendement dat erop toeziet om ook vlees van dieren die gevoerd zijn met genetisch gemanipuleerde producten als zodanig te labelen. Graag vernemen de leden de status van deze amendementen. Deelt de minister de mening dat het belangrijk is dat beide amendementen worden opgenomen in nieuw te ontwikkelen wetgeving op dit punt, en is de minister bereid zich hiervoor in te spannen?

Patenten op vlees van dieren die met gewassen zijn gevoerd

De leden van fractie van de PvdD hebben er kennis genomen dat de Amerikaanse gigant Monsanto een patent probeert te krijgen op vlees van varkens die voer met genetisch gemanipuleerde gewassen van ditzelfde bedrijf hebben gekregen. Deze ontwikkeling baart de leden grote zorgen. Kan de minister inzicht verschaffen in de procedure van deze patentaanvraag, hoever deze aanvraag al in de procedure is, en kan zij toelichten of zij het mogelijk acht dat dit patent inderdaad wordt

afgegeven, en zo ja, wanneer? Hoe staat de minister tegenover deze patentaanvraag? Deelt de minister de zorgen van de fractie van de PvdD dat monopolisering van onze voedselproductie onze voedselzekerheid in gevaar kan brengen, en dat het afgeven van patenten op levende wezens moreel verwerpelijk is? Zo ja, is de minister bereid dit standpunt te vertolken op de aankomende landbouwrap, en hierbij de mogelijkheden te verkennen om de patentwetgeving in Europees verband te veranderen om zo te voorkomen dat onze Europese voedselvoorziening tot een monopolie van een klein aantal (Amerikaanse) bedrijven verwordt? Is de minister bereid in de toekomst de Kamer steeds direct te informeren wanneer dit soort verstrekkende patentaanvragen, die de toekomst van onze voedselvoorziening mogelijk in gevaar brengen, wordt ingediend?

Actieprogramma Dierenwelzijn

De leden van fractie van de PvdD hebben herhaaldelijk gevraagd naar het vervolg van het Europees actieprogramma voor dierenwelzijn, dat zou lopen van 2006–2010. Hoewel het actieprogramma een teken was voor meer aandacht voor dierenwelzijn binnen de Europese Unie, zijn er nauwelijks resultaten geboekt. De leden van de fractie van de PvdD vinden dat een uiterst teleurstellende gang van zaken is en vindt dat Nederland zich dit slechte rapport ten zeerste mag aanrekenen. Er moet veel harder worden gewerkt om de miljarden dieren die in Europa worden gefokt, gehouden, vervoerd en geslacht de bescherming te kunnen geven waar zij als levende wezens recht op hebben. De leden zijn teleurgesteld dat de minister niet heeft gereageerd op een eerder verzoek om de Kamer te informeren over de opvolging van het nu aflopende actieprogramma. De leden van deze fractie verwachten van de minister minstens een kritische terugblik op de afgelopen vier jaar, tezamen met een ambitieuze visie voor Europees dierenwelzijnsbeleid in de toekomst. Daarbij zal de minister kritisch moeten reflecteren op de rol die Nederland heeft gespeeld en eerlijk moeten aangeven of dat niet beter en scherper had gekund. Daarbij verwachten de leden van de fractie van de PvdD nieuwe, duidelijk omschreven ambities voor de inzet van Nederland voor Europees dierenwelzijn. De leden van de fractie van de PvdD ontvangen graag een toezegging van de minister en overwegen een motie op dit punt.

In het Europees Parlement is door de Zweedse parlementariër Paulsen een resolutie ingediend met verbetervoorstellen voor het Europees dierenwelzijnsbeleid. Ook hier hebben de leden van de fractie van de PvdD eerder al aan de minister gevraagd inhoudelijk te reageren op de voorstellen. Tot nu toe is die reactie uitgebleven. De leden vragen daarom alsnog of de minister inzicht kan geven in haar standpunten rond het aspect van een Europees netwerk voor dierenwelzijn? Is zij van mening dat Nederland hier een (faciliterende) rol in zou kunnen spelen, en zo ja, hoe dan? Is zij bereid in de komende landbouwrap aan te geven dat het van belang is dat zowel de Commissie als alle lidstaten snel navolging geven aan de aanbevelingen van het EP betreffende het naleven en handhaven van dierenwelzijnswetgeving, het invoeren van dieren en dierlijke producten en het Europees netwerk voor dierenwelzijn?

Internationale concurrentiekracht van het Europese agri-food model

De leden van de CDA-fractie vragen mij uiteen te zetten hoe door andere lidstaten is gereageerd op de invulling van een vangnet bij ernstige marktverstoringen en welke (toekomstige) vangnetmogelijkheden er zijn. Een grote meerderheid van lidstaten vindt een vangnet in het markt- en prijsbeleid voor ernstige marktverstoringen, waaronder die van klimatologische, fytosanitaire en veterinaire aard, van groot belang. Nederland heeft in de High Level Groep Zuivel aangegeven in aanvulling op een

vangnet voor verstoringen als gevolg van klimatologische, veterinaire en fytosanitaire aard voorstander te zijn van een verkenning van *nieuwe*, creatieve marktbeheersingsinstrumenten, die passen bij het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de toekomst. De High Level Groep zal eind juni haar rapport uitbrengen.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie aan te geven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de Europa 2020-strategie. Tijdens de afgelopen Voorjaarsraad van regeringsleiders is de basis gelegd voor de Europa 2020-strategie. Het is een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei. Alle gemeenschappelijke beleidsterreinen, inclusief het GLB, zullen aan deze strategie moeten bijdragen. Het spreekt vanzelf dat zal worden aangegeven op welke wijze de landbouwsector zijn aandeel zal leveren. Voor de realisering van de Lissabonstrategie is dat ook steeds gebeurd. Het is ook niet voor niets dat «flowers and food» als sleutelgebied voor de Nederlandse economie is aangewezen.

Een krachtige participatie van de Nederlandse agrosector in de realisering van deze strategie past ook geheel in mijn streven naar een meer concurrerende en meer duurzame sector, zoals uiteengezet in de «Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020». Dit sluit ook aan bij de opmerking van de leden van de SP-fractie die wees op het belang van klimaat en biodiversiteit als belangrijke duurzaamheidsaspecten.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar mijn reactie op plannen (van LTO) om graanoverschotten verplicht in te zetten voor biobrandstoffen. Mijn inzet concentreert zich op de ontwikkeling van tweede en derde generatie biobrandstoffen. Zeker voor de verdere toekomst zie ik daarin meer mogelijkheden. Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie mij naar de rol van de EU op het terrein van voedselsoevereiniteit. De EU draagt mede verantwoordelijkheid voor het realiseren van voedselzekerheid in de wereld. Belangrijk instrument daarvoor is in mijn visie een concurrentiekrachtige, innovatieve, duurzame en marktgeoriënteerde landbouw, zowel in Europa als daarbuiten.

De leden van de VVD-fractie geven aan graag te zien hoe de kosten van derogatie, destructie en controleorganen zoals de VWA voor de Nederlandse agrarische ondernemer zich verhouden tot agrarische ondernemers in andere Europese lidstaten. Ik verwijs hiervoor naar mijn reactie op de motie Snijder-Hazelhoff c.s. (TK 32 123, XIV, nr. 92) zoals weergegeven in mijn brief met het verslag van de Landbouwwraad van 29 maart jl. (TK 21501 32, nr. 389).

Gender-gelijkheid in plattelandsgebieden

De leden van zowel de SP- als de VVD-fractie vragen naar mijn inzet op het gebied van *gender*-gelijkheid. In de diverse lidstaten loopt de situatie op dit terrein uiteen.

Ik zal in de Landbouwwraad aangeven dat het mogelijk moet zijn en blijven om maatwerk te leveren. Binnen de tweede pijler van het GLB zijn er, in de vorm van de geldende plattelandsverordening, diverse mogelijkheden voor lidstaten om specifieke maatregelen te nemen, die aansluiten bij de specifieke problematiek van land of regio. Deze moeten optioneel blijven en niet verplichtend aan lidstaten worden voorgeschreven.

Bosbescherming en klimaatverandering

De leden van de VVD-fractie vragen mij naar de visie van de Nederlandse regering op bosbescherming en klimaatverandering. De leden van de

fractie van de SP vragen mij ook naar het traject dat mij voor ogen staat in relatie tot het groenboek over dit onderwerp.

Ik kan u melden dat op dit moment de kabinetsreactie op het groenboek wordt voorbereid. Het voornemen van de regering is om de kabinetsreactie in de tweede helft van juni aan uw Kamer te zenden. Na overleg met uw Kamer over de kabinetsreactie bied ik deze de Europese Commissie aan voor de uiterlijke reactiedatum van 31 juli 2010.

27^e conferentie van EU-betalorganen

De leden van de CDA-fractie vragen naar de resultaten van de 27^e conferentie van EU-betalorganen.

De conclusies zijn momenteel nog niet beschikbaar, maar zullen door het Voorzitterschap tijdens de Landbouwraad op 17 mei worden gepresenteerd. Ik zal uw Kamer daarom, zoals gebruikelijk, over deze conferentie informeren in het verslag dat ik u na afloop van de Landbouwraad zal sturen. Zoals ik in de geannoteerde agenda al aangaf, hebben de directeuren van de EU-betalorganen kennis, ervaringen en ideeën uitgewisseld over onder andere vereenvoudiging van regelgeving en verbetering van het beheer van de Europese landbouwfondsen.

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of het bijeen roepen van groepen lidstaten voor discussies over vereenvoudiging in het tijdpad past van de algemene discussie over het GLB na 2013. Zoals ik uw Kamer bij eerdere gelegenheden heb meegedeeld, ben ik een groot voorstander van vereenvoudiging van het GLB. Daarbij wil ik de aandacht niet alleen richten op het huidige GLB, maar ook op een eenvoudig uitvoerbaar toekomstig GLB. Ik zie het liefst dat de uitkomsten van deze exercities nog een rol kunnen spelen bij de vormgeving van de Mededeling van de Commissie over de toekomst van het GLB, die dit najaar wordt verwacht.

De leden van de VVD-fractie vragen naar de kwalificatie «rood» van Nederland, toegekend door de lobbygroep *farmsubsidy.org*. Nederland is samen met Denemarken één van de eerste landen die alle Europese landbouwsubsidies jaarlijks actief openbaar maakt (sinds 2006). Inmiddels heeft de Commissie deze openbaarmaking verplicht gesteld. De lage score van Nederland op de index van de lobbyorganisatie heeft te maken met het criterium van de organisatie dat de «ruwe» gegevens voor iedereen beschikbaar moeten zijn. In Nederland hebben we daar niet voor gekozen omdat het gevaar groot is dat er misbruik gemaakt wordt van de naam-, adres, en woonplaatsgegevens van ondernemers. Deze kunnen dan immers eenvoudig voor commerciële doeleinden worden gebruikt. Voor mij staat het openbaar maken van de subsidiegegevens voorop. Deze zijn in het Nederlandse systeem op allerlei manieren op te vragen, bijvoorbeeld per ondernemer, per regeling of per provincie. Nederland voldoet daarmee volledig aan de Europese verordening voor het openbaar maken van de GLB-subsidies.

Informele Landbouwraad

De leden van de CDA-fractie vragen of ik hun mening deel dat GLB-geld bij de sector terecht moet komen die invulling geeft aan het landschap. Zoals ik in de «Houtskoolschets Europees Landbouwbeleid 2020» (TK 28 625, nr. 60) heb aangegeven, wil ik dat in het nieuwe GLB de betalingen meer gericht worden op publieke diensten die worden geleverd door landbouwactiviteiten.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie zich af welke aanknopingspunten ik zie in het adviesrapport van rapporteur van de landbouwcom-

missie van het Europees Parlement (EP), de heer Lyon, over de toekomst van het GLB en vragen de leden van de CDA-fractie een reactie op de oproep van de heer Lyon voor een overgangperiode en flexibiliteit in de omslag van historisch naar regionaal model. Ik zie in het rapport van de heer Lyon verschillende punten die ook zijn opgenomen in de Houtskoolschets, onder meer op het vlak van de herziening van de legitimatie van GLB-betalingen en de levering van publieke diensten door de landbouw. Zoals ook in de Houtskoolschets is verwoord, is een redelijke overgangperiode noodzakelijk, zodat bedrijven zich kunnen aanpassen. Op 26 april jl. heb ik in een bilateraal gesprek met de heer Lyon over deze punten gesproken. Hij toonde zich in dat gesprek positief over de koers van mijn Houtskoolschets.

De leden van de PvdA-fractie benoemen verschillende punten die de noodzaak onderstrepen voor een nieuw GLB. Verschillende van deze punten hebben ook in de Houtskoolschets een belangrijke plaats gekregen. Ik wil daarom de PvdA-fractie danken voor de steun voor mijn inzet. In reactie op de opmerkingen die de PvdA-fractie maakt over mondiale aspecten en ontwikkelingslanden wil ik graag verwijzen naar mijn inzet zoals beschreven in de nota «Landbouw, rurale bedrijvigheid en voedselzekerheid» (TK 2007–2008, 31 250, nr. 14) die ik heb opgesteld samen met de voormalige minister voor Ontwikkelingssamenwerking Koenders.

De leden van de VVD-fractie vragen naar het verband tussen de uitspraken van de Deense landbouwminister, gedaan op 26 april 2010 in Kopenhagen, en de inzet van Nederland. Het lange termijndoel van de Nederlandse regering blijft om alle GLB-betalingen om te vormen tot doelgerichte betalingen voor innovatie en specifieke maatschappelijke prestaties. Zoals ik in antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie heb aangegeven, kan deze verandering niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd. Ik zie de bijdrage van mijn Deense collega als een voorstel voor invulling van deze overgangperiode, mede gelet op de steun bij andere lidstaten voor het behoud na 2013 van een vorm van inkomenssteun. De Deense landbouwminister Høegh deed deze uitspraken overigens tijdens een GLB-conferentie waarvoor hij ook mij als *keynote* spreker had uitgenodigd. Zoals de leden van de VVD-fractie ongetwijfeld ook hebben geconstateerd, toonde mijn collega Høegh zich in zijn bijdrage net als ik een groot voorstander van doelgerichte betalingen in de eerste pijler voor publieke diensten op het gebied van bijvoorbeeld waterbeheer, dierenwelzijn en maatschappelijk waardevolle gebieden.

De leden van de VVD-fractie vragen opheldering over EU-landbouwsubsidies voor sportverenigingen op het platteland. Het betreft hier subsidie in het kader van het Europees plattelandsbeleid. Dit beleid is onderdeel van het GLB en heeft drie doelen:

- versterking van de concurrentiekracht en innovatie van de land- en bosbouw;
- bevorderen van duurzaam gebruik van de land- en bosbouwgrond;
- diversificatie van de plattelandseconomie en verbeteren van de leefkwaliteit op het platteland.

De in de pers genoemde projecten dragen bij aan dit laatste doel. Zij zijn gesubsidieerd conform de geldende regels en passen binnen het door de EU goedgekeurde plattelandsontwikkelingsprogramma. Uw Kamer heeft in 2006 ingestemd met de inzet van het Europees geld voor de genoemde doelen. Voor de periode na 2013 sta ik op dit punt overigens een beleidsverandering voor.

Zoals ik uw Kamer in de «Houtskoolschets Europees landbouwbeleid 2020» reeds meldde, ben ik van oordeel dat niet-landbouwactiviteiten die weliswaar bijdragen aan de leefbaarheid van het platteland of rurale

economie, maar niet gekoppeld zijn aan de uitoefening van een agrarische activiteit, niet langer meer binnen het GLB van de toekomst passen. Zij passen beter binnen het Europese cohesiebeleid.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij naar de voortgang van de publieke consultatie. De publieke consultatie van de Commissie over het GLB is recent gestart en loopt tot medio juni 2010. Ik ben blij met dit initiatief, want het nieuwe GLB verdient een brede grondslag en legitimatie.

Ik heb alle betrokkenen bij het eerder door mijzelf geïnitieerde Nederlandse GLB-debat dan ook gewezen op de mogelijkheid om aan deze publieksconsultatie deel te nemen. Ook begeleidt en adviseert mijn ministerie het «Netwerk Platteland» dat in deze periode haar achterban zal consulteren ten behoeve van een gezamenlijke inbreng in deze publieksconsultatie. Deze publieksconsultatie is overigens vergelijkbaar met de maatschappelijke dialoog die ik de afgelopen jaren zelf heb gevoerd over de toekomst van het GLB.

In juli gaat Commissaris Ciolos de resultaten van zijn consultatie presenteren op speciale conferentie in Brussel. Ik wacht deze resultaten met veel interesse af.

Voorts vragen de leden van de PvdD-fractie een reactie op de inbreng van de brede coalitie van natuur-, milieu- en boerenorganisaties, «Proposal for a new EU Common Agricultural Policy». De inbreng van maatschappelijke organisaties in de discussie over de toekomst van het GLB stel ik bijzonder op prijs. Dit rapport zie ik als een krachtige ondersteuning voor de omslag naar doelgerichte betalingen voor maatschappelijke prestaties door de landbouw, onder andere op het vlak van (agrarische) biodiversiteit.

Toezeggingen

Herziening diertransportverordening

De leden van de fractie van de SP hebben mij gevraagd te blijven aandringen op een spoedige herziening van de transportverordening en evaluatie. Tevens is van mij een toezegging gevraagd om mij te blijven inzetten voor snelle stappen in het wetgevingstraject. Ten slotte is door de leden van de SP-fractie gevraagd naar de brief die ik heb gestuurd aan de Commissaris en mijn precieze inzet betreffende maximering van transporttijden en verbetering van dierenwelzijn. Ook de leden van de fractie van de PvdA geven aan dat de evaluatie van de implementatie van de transportverordening geen vertraging mag oplopen.

Ik heb in de Landbouw- en Visserijraad van afgelopen september aangedrongen op een herziening van de Transportverordening. Ook heb ik afgelopen december in een brief aan de toenmalige Commissaris Vassiliou (SANCO) aangegeven dat de herziening van de Transportverordening een prioriteit is voor Nederland. Met deze brief heb ik de Commissaris gevraagd om mij te informeren over de stand van zaken over de herziening van de Transportverordening. Ik wacht nog op antwoord op deze brief van de nieuwe Commissaris Dalli. Uit een recente toespraak van Dalli heb ik begrepen dat de Commissie eind dit jaar of begin volgend jaar op basis van een advies van het Europese voedselagentschap (EFSA) een rapport zal uitbrengen over de implementatie van de Transportverordening. Vervolgens zal de Commissie besluiten of een herziening nodig is. Op basis van hiervan verwacht ik niet dat de herziening voor 2011 zal plaatsvinden. Ook heeft Commissaris Dalli aangegeven dat de Commissie

prioriteit geeft aan het verbeteren van de naleving van de huidige regels van de Transportverordening.

Ik hecht grote waarde aan de naleving van de bestaande regels, maar de inzet van Nederland is nog steeds gericht op een spoedige aanscherping van de regels van de Transportverordening.

Doorvoer illegaal walvisvlees

De leden van de SP-fractie vragen mij om terugkoppeling naar aanleiding van mijn toezegging de gevoelens van de Kamer over de doorvoer van IJslands walvisvlees over te brengen.

De secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft op mijn verzoek de gevoelens van uw Kamer overgebracht aan de IJslandse ambassadeur in Nederland. Van Nederlandse zijde is aangegeven dat hoewel Nederland erkent dat ingevolge de EU- en internationale regelgeving doervoer is toegestaan, er maatschappelijke gevoeligheid ligt rondom dit vraagstuk. De IJslandse ambassadeur zegde toe dat hij de zorgen van uw Kamer aan de IJslandse autoriteiten zou overbrengen.

De leden van de fractie van de PvdD vragen mij naar de bereidwilligheid van andere EU-lidstaten om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de doorvoer van walvisvlees in Europa tegen te houden en wat voor soort mogelijkheden hiervoor in aanmerking komen.

De andere EU-lidstaten hebben zich niet uitgelaten over hun bereidwilligheid op dit vlak. De Europese Commissie heeft inmiddels aangegeven dat op basis van Europese en internationale regelgeving doorvoer niet kan worden geweigerd.

Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases

Ik ben verheugd dat de leden van de CDA-fractie mijn stelling onderschrijven dat landbouw een belangrijk onderdeel is van de oplossing van de voedsel- en klimaatcrisis. De leden van de CDA-fractie vragen mij naar het vervolg van de *Global Research Alliance* en de bijbehorende *Research Groups*, de betrokkenheid van de Tweede Kamer hierbij en naar de relatie met en het vervolg van het recent door het EP aangenomen adviesrapport over de combinatie landbouw en klimaat.

In de brief met de geannoteerde agenda van de Landbouwwraad van 17 mei a.s. heb ik u geïnformeerd over de uitkomsten van de oprichtingsbijeenkomst van de *Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases*. Tijdens die bijeenkomst is overeengekomen in de komende zes maanden een eerste inventarisatie van onderzoeksresultaten op te stellen door het aanleveren van relevante onderzoeksgegevens aan de hand van een speciaal ontwikkelde «template». Op basis daarvan zal worden gekeken naar synergie, lacunes en betere toepassingsmogelijkheden van wetenschappelijke onderzoeksresultaten.

Streven van de *Global Research Alliance* is om in de komende twaalf maanden een ministeriële bijeenkomst te beleggen voor officiële ondertekening van een Charter door de ministers van de aangesloten landen. De boodschap zal ook hier blijven: intensiveren van voedselproductie en gelijktijdig de uitstoot van broeikasgassen in de landbouwsector reduceren. Ik zal de Kamer op relevante momenten informeren over de vorderingen die gemaakt worden binnen de *Global Research Alliance* en de *Research Groups*.

Uw vragen over het adviesrapport van het EP kan ik voor nu enkel beantwoorden in procedurele zin. Met deze resolutie (initiatiefrapport)

reageert het EP op een aantal documenten van de Commissie. Het is nu aan de Commissie om hier nota van te nemen en delen van de inhoud mee te nemen in het vervolgproces. De Commissie dient wel aan te geven hoe ze met de inhoud is omgegaan, maar hoeft de inhoud niet per se over te nemen.

De leden van de SP-fractie moedigen mijn inzet betreffende de *Global Research Alliance* aan, maar vragen mij of ik bekend met de mogelijkheden die biologische landbouw biedt om bij te dragen aan reductie van broeikasgassen. Voorts vragen zij mij wat ik zal doen om dit bekend te maken tijdens relevante gelegenheden. Verdere vragen van de leden van de fractie van de SP gaan in op hoe ik sta tegenover het inklinken van veengebieden en verdrogingsproblematiek in Nederland en tegenover ontbossing door sojaconsumptie van de Nederlandse veestapel en door gebruik van Europese biobrandstof. Tot slot vragen de leden van de SP-fractie of ik bereid ben de problematiek van veranderend landgebruik door biobrandstof internationaal aan te kaarten.

Ik ben mij terdege bewust van de meervoudige crises en uitdagingen waar de wereld vandaag voor staat, waaronder voedselzekerheid, klimaatverandering en biodiversiteit. Tijdens mijn voorzitterschap van de VN-Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD-17) in 2009 werd door de VN-lidstaten onderschreven dat voedselzekerheid, armoedebestrijding, landbouw en klimaatverandering onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De boodschap van CSD-17 is dat landbouw een essentieel onderdeel is van de oplossing, ook voor klimaatverandering. Een geïntegreerde aanpak en een spoedige transitie naar een duurzame wereldeconomie zijn gewenst.

Klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan de landbouw. We staan voor de geweldige uitdaging om in 2050 negen miljard mensen op duurzame wijze van voedsel te voorzien en in te spelen op de verschuivingen in consumptiepatronen. Hiervoor zijn duurzame investeringen in de landbouwsector noodzakelijk. Door duurzame landbouw verbetert de opbrengst per hectare, kan er meer CO₂ worden opgenomen en wordt een halt toegeroepen aan verdroging, erosie en het verlies van biodiversiteit en bossen. De landbouwsector is nu jaarlijks verantwoordelijk voor 14 procent van de mondiale uitstoot van broeikasgassen en door ontbossing, voor uitbreiding van landbouwareaal, wordt daar nog 18 procent aan toegevoegd. Daarmee ligt een derde deel van de oplossing van het klimaatprobleem in handen van de landbouw.

Om deze uitdagingen op het gebied van landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering op internationaal niveau aan te kaarten en concreet ook opvolging te geven aan de aanbevelingen van CSD-17, heb ik samen met de Wereldbank, de voedsel- en landbouworganisatie van de VN (FAO), Ethiopië, Nieuw-Zeeland en Noorwegen het initiatief genomen om in de eerste week van november een internationale conferentie over landbouw, voedselzekerheid en klimaat te organiseren in Den Haag. Doel is te komen tot een zo concreet mogelijk actieprogramma, innovatieve financieringsmechanismen een input voor de komende klimaatconferentie in Cancun, Mexico, in december van dit jaar.

Overig

Stemming blauwvintonijn tijdens CITES CoP15

Ik dank de leden van de fractie van de PvdD voor hun steun voor mijn inzet tijdens de voorbije CITES Conferentie van Partijen in Doha en vragen

mij naar de stand van zaken van de aangekondigde procedure van de Commissie.

Tot op heden heb ik van de Commissie geen officieel bericht ontvangen dat zij voornemens is tegen Nederland een procedure aan te spannen over de stemmingen tijdens de CITES CoP15.

CO-tonijn

De leden van de VVD-fractie vragen mij naar mijn visie ten aanzien van de vermeende import door Nederlandse en Belgische bedrijven van bevroren, met koolmonoxide behandelde tonijn (CO-tonijn) via havens in Zeebrugge, Antwerpen en Rotterdam en naar mijn maatregelen hiertegen.

Mij hebben geen signalen bereikt dat er steeds meer bedrijven CO-tonijn invoeren. Controle hierop maakt deel uit van het handhavingsbeleid van de nVWA. Bij constatering van overtredingen wordt hiertegen opgetreden. Dit jaar zijn enkele overtredingen geconstateerd.

Visserij

De leden van de PvdD-fractie vragen mij, naar aanleiding van een rapport van Greenpeace, in te gaan op de wenselijkheid van het voor het overgrote deel van de tijd door EU-lidstaten vissen buiten de Europese wateren. Voorts vragen zij mij naar de controle van deze vangsten. Visserijactiviteiten vinden binnen en buiten de wateren van de EU plaats. De omvang en verdeling van die activiteiten verschilt per lidstaat. Zoals ik in mijn visie over de, vind ik dat de doelstellingen van het GVB niet alleen in de EU-wateren moeten gelden, maar ook daarbuiten. Een goed beheer is daarbij een eerste vereiste. De EU moet zich blijven inzetten voor het naleven van internationale afspraken, zoals overeengekomen in bijvoorbeeld de Regionale Visserij Beheer Organisaties (RFMO's). In deze RFMO's worden voor de wateren binnen en buiten de Exclusieve Economische Zone afspraken over het beheer van de bestanden gemaakt, inclusief vereisten voor controle en toezicht.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij naar mijn visie op de recente publicatie van de PEW Group.

De hoofdconclusie van het rapport van de PEW Group luidt dat, ondanks het feit dat het belangrijkste doel van het structuurbeleid in de visserij was om de vangstcapaciteit van de Europese vloot in lijn te brengen met de vangstmogelijkheden, de subsidies onder het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) in de periode 2000–2006 niet hebben geleid tot vermindering van de vangstcapaciteit. Over Nederland wordt in het rapport opgemerkt dat het capaciteitsreductie van de vloot heeft gerealiseerd via sanering en een stelsel van zeedagen. Nederland heeft in 2000 in het werkprogramma bij het FIOV vastgelegd aanpassing van visserij-inspanning te willen realiseren via vermindering van de fysieke vangstcapaciteit, selectievere en duurzamere productiemethoden en tijdelijke stillegging. Nederland geeft al sinds 1987 geen subsidies meer voor nieuwbouw van vissersvaartuigen en blijft daar ook tegen, zoals ook verwoord in mijn visie op de hervorming van het GVB.

Het FIOV is bij de herziening van de structuurfondsen vervangen door het Europees Visserij Fonds (EVF), dat meer gericht is op het verduurzamen van de visserij. Subsidiering ten behoeve van de visserij kan enkel binnen de regels van het EVF en de Europese staatssteunregels plaatsvinden.

De leden van de PvdD-fractie vragen mij naar de besprekingen afgelopen Landbouw- en Visserijraad inzake het Groenboek Hervorming GVB en naar de resultaten van de informele Visserijraad, specifiek naar of ik het concrete voorstel heb gedaan om discards uit te bannen.

De Raad van april is afgelast vanwege de problemen met het vliegverkeer ingevolge de vulkaanuitbarsting in IJsland. Tijdens de informele Raad heeft de Commissie alsnog haar syntheseverslag over de consultatie over het Groenboek Hervorming van het GVB toegelicht. In het debat werd brede steun uitgesproken voor de hervorming. Ook is er uitvoerig gesproken over de mogelijkheden van regionalisering van het GVB, over het aanbrengen van een differentiatie tussen beleid voor grootschalige en kleinschalige visserijen, over het reguleren van toegangsrechten door middel van individuele overdraagbare quotumsystemen en over de externe dimensie van het visserijbeleid. Met name ten aanzien van regionalisering (en vooral de wijze waarop dit vormgegeven zou moeten worden), alsmede het differentiëren van het GVB, liepen de meningen uiteen.

Ik heb op basis van mijn visie geïntervenieerd en ben daarbij ingegaan op mijn speerpunten. Ik heb in mijn bijdrage dan ook nadrukkelijk stilgestaan bij de aanpak van de *discards*problematiek en aangegeven dat *discards* moeten worden uitgebannen. De Commissaris heeft geconcludeerd dat de *discards*problematiek een essentieel onderdeel moet uitmaken van de hervorming.

Het Voorzitterschap heeft gegeven het informele karakter van het overleg geen conclusies getrokken. Wel heeft het Voorzitterschap aangegeven dat nu de fase van voorbereiding tot besluitvorming aanbreekt. Dat betekent dat in de komende tijd meer focus in de besprekingen rondom specifieke thema's zal worden aangebracht.

Novel Foods en vlees van gekloonde dieren

De leden van de fractie van de PvdD vragen om een veroordeling van de reactie van Commissaris Dalli naar aanleiding van de aanneming van een rapport in het EP over *Novel Foods* en vragen mij een oproep aan de Raad te doen om de stemming onder de Europarlementscommissie voor Milieu en Gezondheid serieus te nemen en de Commissaris op te roepen haast te maken met het gevraagde wetsvoorstel.

De leden van de PvdD-fractie vragen voorts naar de vermeende gesprekken over hoe kloonvlees aan het grote publiek kan worden uitgelegd en roepen u op de gang van zaken te veroordelen bij de aankomende Landbouwrapport en hiervoor steun te zoeken bij de ministers van de andere EU-lidstaten. De leden van de fractie van de PvdD vragen ten slotte naar de status van de amendementen van het EP en naar het belang dat ik de amendementen geef in de ontwikkeling van nieuwe wetgeving en vragen naar mijn bereidheid om mij hiervoor in te spannen.

Het klonen van dieren voor de productie van vlees is een veelbesproken onderwerp. Het is een onderwerp dat ook naar voren kwam in de Trendanalyse biotechnologie 2009, welke op 3 februari 2010 naar uw Kamer is gezonden. Dit onderwerp is vervolgens door uw Kamer controversieel verklaard. Een standpunt over het klonen van dieren voor de productie van vlees zal aan het volgende kabinet worden overgelaten.

Er is afgesproken dat de Commissie uiterlijk een jaar na de inwerking-treding van de *Novel Foods* verordening verslag uit zal brengen ten aanzien van de invulling van deze resolutie. Onlangs heeft Commissaris

Dalli uitgesproken dat hij een heldere en consistente visie aangaande klonen van dieren wil ontwikkelen, gebaseerd op zo volledig mogelijk en gebalanceerde informatie, rekening houden met de verschillende belangen en waarden die in de EU spelen.

De amendementen die zijn ingediend door het EP zullen nu eerst worden beoordeeld door de Commissie.

Patenten op vlees van dieren die met gewassen zijn gevoerd

De leden van de fractie van de PvdD hebben mij gevraagd inzicht te verschaffen in de procedure van een patentaanvraag van Monsanto en hoe ik hier tegenover sta. Ook is mij gevraagd naar mijn oordeel over monopolisering van de voedselproductie en de afgifte van patenten op levende wezens. Vervolgens vragen de fractieleden van de PvdD mij of ik hun zorgen rondom monopolisering van onze voedselproductie voor onze voedselvoorziening deel en wil vertolken op de aankomende Landbouwwraad. Ook vragen de leden van de PvdD-fractie de mogelijkheden te verkennen om de patentwetgeving in Europees verband te veranderen om zo te voorkomen dat onze Europese voedselvoorziening in gevaar kan brengen.

Ik heb momenteel geen inzicht in de procedure of status van de betreffende aanvraag van Monsanto. Het is in eerste instantie aan de verlener van het octrooi om te bepalen of het octrooi verleend wordt (al dan niet na oppositie door derden). Daarna is het uiteindelijk aan de rechter om te bepalen hoe ver de rechtsbescherming reikt, indien het octrooi zou worden verleend en vervolgens zou worden aangevochten. Ik zie dan ook geen reden, over deze aanvraag van Monsanto in de aankomende Landbouwwraad een standpunt in te nemen.

De minister van EZ is verantwoordelijk voor het octrooirecht. Zij heeft in november 2008, mede namens de bewindsleden van OCW, Justitie, LNV en VWS een notitie aan de Tweede Kamer gezonden, getiteld «Dode letter of levende materie?» (Kamerstukken II 2008/09, 27428, nr. 126 met bijlage). In die notitie wordt uitgebreid ingegaan op het octrooirecht voor biotechnologische uitvindingen en wordt getracht misverstanden in verband daarmee weg te nemen.

Op 19 april jl. heb ik samen met de minister van EZ het rapport «Veredelde Zaken» en een brief gezonden aan de Tweede Kamer over de toekomst van de plantenveredeling in het licht van ontwikkelingen in het octrooi- en kwekersrecht.

Actieprogramma Dierenwelzijn

De leden van de fractie van de PvdD hebben met betrekking tot het Actieprogramma Dierenwelzijn gevraagd naar een kritische terugblik op de afgelopen vier jaar, tezamen met een ambitieuze visie voor Europees dierenwelzijnsbeleid in de toekomst. Daarbij vraagt de PvdD-fractie naar nieuwe, ambities voor de inzet van Nederland.

De leden van de PvdD-fractie vragen naar inzicht in de standpunten over een Europees netwerk voor dierenwelzijn en de rol van Nederland daarin. Ook vragen de leden de komende Landbouwwraad aandacht te vragen voor navolging van de EP aanbevelingen betreffende het naleven en handhaven van dierenwelzijnswetgeving, het invoeren van dieren en dierlijke producten en het Europees netwerk voor dierenwelzijn.

Mijn Europese inzet voor dierenwelzijn is beschreven in de Nota Dierenwelzijn. Nederland vervult een actieve rol in het verbeteren van dierenwelzijn in Europees verband. De voortgang en effecten van mijn Europese inzet zijn reeds beschreven in de jaarlijkse Voortgangsrapportage van de Nota Dierenwelzijn en de Nationale Agenda Diergezondheid.

De resolutie van de Zweedse parlementariër Paulsen is afgelopen woensdag aangenomen. U krijgt hierop nog een reactie van mij. De leden van de fractie vragen ook naar mijn standpunt over een Europees netwerk voor dierenwelzijn. Ik heb reeds in het BNC-fiche over het verslag van de Commissie van oktober 2009 over opties voor etikettering inzake dierenwelzijn en de oprichting van een Europees netwerk van referentiecentra voor de bescherming en het welzijn van dieren (Kamerstuk 22 112, nr. 980) het Nederlandse standpunt gegeven. Nederland steunt de totstandkoming van een dergelijk Europees netwerk. Nederland kan hierin een rol spelen omdat wij beschikken over bruikbare kennis en ervaring die we willen uitwisselen met andere lidstaten. Overigens doet Nederland dat nu ook al. Op basis van de resolutie van het EP zal de Commissie de punten die u suggereert, betrekken bij haar huidige beleid en bij het opstellen van een nieuw EU-Actieplan voor dierenwelzijn.